Uporaba nacionalne zakonodaje

Bolgarija

1 Veljavni pravni viri

1.1 Nacionalni predpisi

Poglavitne določbe bolgarskega mednarodnega zasebnega prava vsebuje zakonik o mednarodnem zasebnem pravu (*Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo*, KMCP). Glavno načelo pri določitvi prava, ki se uporablja za zasebnopravna razmerja z mednarodnim elementom, je, da so taka razmerja urejena s pravom države, s katero so najtesneje povezana.

V skladu z ustavo so ratificirane mednarodne pogodbe del notranjega prava države in imajo prednost pred pravili iz nacionalne zakonodaje.

Kolizijska pravila, ki se uporabljajo v civilnih postopkih, vsebuje tudi zakonik o civilnem postopku (*Grazhdanski protsesualen kodeks*, GPK).

1.2 Večstranske mednarodne konvencije

Glej zgoraj.

1.3 Glavne dvostranske konvencije

Glej zgoraj.

2 Izvajanje kolizijskih pravil

2.1 Obveznost sodnika, da uporabi kolizijska pravila na lastno pobudo

V skladu s členom 28 KMCP sodišče mednarodno pristojnost preveri po uradni dolžnosti, ne da bi morale stranke v zadevi to zahtevati. Zoper odločitev o obstoju ali neobstoju take pristojnosti je mogoče vložiti pritožbo in kasacijsko pritožbo. Sodišče mora poznati kolizijska pravila in jih uporabljati.

Kadar je določitev prava, ki se uporablja, odvisna od kvalifikacije bistvenih elementov ali pravnega razmerja, se ti elementi ali razmerja kvalificirajo po bolgarskem pravu. Sodišče mora pri presoji kvalifikacije upoštevati mednarodni element v razmerjih, ki se urejajo.

2.2 Zavračanje

Institut zavračanja je v bolgarskem mednarodnem zasebnem pravu znan in se tudi uporablja. Zavračanje na bolgarsko pravo in napotitev na pravo tretje države sta nedopustna glede:

1. pravnega statusa pravnih oseb in subjektov brez pravne osebnosti;
2. formalnih zahtev za pravne posle;
3. izbire prava, ki se uporablja;
4. preživnine;
5. pogodbenih razmerij;
6. nepogodbenih razmerij.

Na podlagi člena 40(3) KMPC se v primeru dopustnega zavračanja uporablja bolgarsko materialno pravo oziroma materialno pravo tretje države.

2.3 Sprememba navezne okoliščine

Na podlagi člena 27 KMPC se, če so ob začetku zadeve obstajali razlogi za mednarodno pristojnost, taka pristojnost ohrani, tudi če med postopkom ti razlogi prenehajo. Če ob začetku zadeve mednarodna pristojnost ni obstajala, se taka pristojnost podeli, če se razlogi zanjo pojavijo med postopkom.

Poznejša sprememba okoliščin, na podlagi katerih je bilo določeno pravo, ki se uporablja, nima retroaktivnega učinka: člen 42 KMCP.

Če se lokacija premoženja po ustanovitvi ali prenehanju stvarne pravice spremeni, se ustrezno spremeni tudi pravo, ki se uporablja. Na podlagi člena 66 KMCP se v primeru premestitve premoženja pravice, pridobljene po pravu države, v kateri je bilo prej premoženje, ne smejo uveljavljati v nasprotju s pravom države, v katero je bilo navedeno premoženje premeščeno.

Na podlagi člena 93(4) KMCP se lahko pogodbeni stranki kadar koli dogovorita, da se bo za navedeno pogodbo v celoti ali delno uporabljalo pravo, ki ni pravo, s katerim je bila zadevna pogodba urejena prej.

2.4 Izjeme od običajne uporabe kolizijskih pravil

Določba tujega prava se ne uporabi samo, če so posledice njene uporabe očitno nezdružljive z bolgarskim javnim redom.

Uporaba kolizijskih pravil iz zakonika o mednarodnem zasebnem pravu ne vpliva na uporabo obveznih pravil bolgarskega prava, ki jih je glede na njihov predmet in namen treba upoštevati ne glede na napotitev na tuje pravo.

Sodišče lahko upošteva obvezna pravila druge države, s katero je razmerje tesno povezano, če je ta pravila po pravu države, ki jih je določila, treba uporabiti ne glede na to, katero pravo je bilo s kolizijskim pravilom iz zakonika določeno kot pravo, ki se uporablja. Sodišče mora pri odločitvi, ali bo upoštevalo taka posebna obvezna pravila, upoštevati naravo in predmet teh pravil ter posledice njihove uporabe ali neuporabe.

Bolgarska sodišča so pristojna za tožbe, vložene proti več tožencem, če razlogi za pristojnost obstajajo v zvezi enim od teh tožencev. Kadar so bolgarska sodišča pristojna za eno od tožb, ki jih je vložil tožnik, so pristojna tudi za obravnavanje preostalih tožb.

2.5 Dokazovanje tujega prava

Sodišče ali drug organ, ki uporablja pravo, ugotovi vsebino tujega prava po uradni dolžnosti. Sodišče lahko uporabi sredstva, določena v mednarodnih pogodbah, zahteva informacije od ministrstva za pravosodje ali drugega organa ter zaprosi za mnenje strokovnjake in specializirane institucije.

Ne glede na navedeno imajo stranke pravico predložiti listine, ki dokazujejo vsebino tujega prava, na katero opirajo svoje predloge ali ugovore, ali drugače pomagati sodišču ali drugemu organu, ki uporablja pravo. Sodišče ali drug organ, ki uporablja pravo, lahko strankam odredi, da mu pomagajo pri ugotavljanju vsebine tujega prava.

Tuje pravo se razlaga in uporablja tako, kot se razlaga in uporablja v državi, ki ga je ustvarila.

Razdelitev dokaznega bremena je določena z materialnim pravom, ki ureja posledice dejstva, ki je predmet dokazovanja.

Kadar se lahko pristojnost bolgarskih sodišč določi s sporazumom med strankami v sporu, se lahko ta pristojnost ugotovi tudi brez takega sporazuma, če jo toženec prizna izrecno ali tiho z dejanji v zvezi z vsebino spora.

Bolgarski izvršilni organi imajo izključno pristojnost za prisilno izvršbo, kadar mora obveznost, ki je predmet takega ukrepa, izpolniti oseba, ki ima običajno prebivališče v Bolgariji, ali kadar je predmet tega ukrepa v Bolgariji.

3 Kolizijska pravila

3.1 Pogodbene obveznosti in pravni akti

To področje je urejeno z Uredbo (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja (Rim I), Bolgarija pa je tudi pogodbenica Rimske konvencije iz leta 1980, tj.

Konvencije 80/934/EGS o uporabi prava v pogodbenih obligacijskih razmerjih, na voljo za podpis 19. junija 1980 v Rimu.

Če se zgoraj navedena uredba ne uporablja, se uporabljajo določbe zakonika o mednarodnem zasebnem pravu.

Bolgarska sodišča so pristojna za tožbe v zvezi s pogodbenimi razmerji, kadar ima toženec običajno prebivališče, sedež ali glavni kraj poslovanja v Bolgariji, kadar je tožnik ali vložnik bolgarski državljan ali pravna oseba, registrirana v Bolgariji, in kadar je kraj izpolnitve obveznosti v Bolgariji ali kadar ima toženec glavni kraj poslovanja v Bolgariji.

Pogodbe ureja pravo, ki ga izbereta pogodbeni stranki.

Če ni dogovorjeno drugače, se šteje, da se stranki strinjata, da se uporablja uzanca, s katero sta seznanjeni ali bi morali biti seznanjeni ter ki je splošno znana v mednarodni trgovini ali poslovanju in jo stranke tovrstnih pogodb dosledno upoštevajo na zadevnem trgovinskem ali poslovnem področju.

Stranki lahko izbereta pravo, ki se uporablja za celotno pogodbo ali samo njen del.

Če je predmet pogodbe stvarna pravica na nepremičnem premoženju, se domneva, da je pogodba najtesneje povezana z državo, v kateri je to premoženje.

Sklenitev in materialna veljavnost pogodbe ali posamezne določbe pogodbe sta urejeni s pravom države, ki se uporablja za veljavnost pogodbe. Pogodba je veljavna, če so izpolnjene formalne zahteve, določene s pravom, ki se uporablja za pogodbo v skladu z zakonikom o mednarodnem zasebnem pravu, ali pravom države, v kateri je pogodba sklenjena. Pravo, s katerim se ureja pogodba, se uporablja tudi v zvezi z dokazovanjem pogodbe, kolikor to pravo vsebuje pravila, ki postavljajo pravne domneve, ali druge določbe v zvezi z dokaznim bremenom.

Bolgarska sodišča so pristojna za tožbe, ki jih vloži potrošnik, kadar ima toženec običajno prebivališče, sedež ali glavni kraj poslovanja v Bolgariji, kadar je tožnik ali vložnik bolgarski državljan ali pravna oseba, registrirana v Bolgariji, in ima običajno prebivališče v Bolgariji.

Določbe zakonika o mednarodnem zasebnem pravu se ne uporabljajo za obveznosti, ki izhajajo iz menice, zadolžnice in čeka.

3.2 Nepogodbene obveznosti

To področje je urejeno z Uredbo (ES) št. 864/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti (Rim II).

Če se zgoraj navedena uredba ne uporablja, se uporabljajo določbe zakonika o mednarodnem zasebnem pravu.

Obveznosti, ki izhajajo iz škodnega dejanja, ureja pravo države, na ozemlju katere je neposredna škoda nastala ali bo verjetno nastala (*lex loci delicti commissi*). Kadar imata povzročitelj škodnega dejanja in oškodovanec ob nastanku škode običajno prebivališče ali kraj poslovanja v isti državi, se uporablja pravo te države.

Ne glede na navedeno se, kadar je iz vseh okoliščin razvidno, da je škodno dejanje očitno tesneje povezano z drugo državo, uporablja pravo te druge države. Očitno tesnejša povezava lahko temelji na predhodno obstoječem razmerju med strankama, kot je na primer pogodba, ki je tesno povezana z zadevnim škodnim dejanjem.

Bolgarska sodišča so pristojna za odškodninske tožbe v zvezi s škodo, utrpelo zaradi škodnega dejanja, kadar ima toženec običajno prebivališče ali sedež v Bolgariji, kadar tožnik izpolnjuje enake pogoje in kadar je bilo škodljivo dejanje storjeno v Bolgariji ali kadar je škoda nastala v Bolgariji.

Kadar je škodo povzročil ali jo lahko povzroči izdelek z napako, obveznost odškodnine ureja pravo države, v kateri ima oškodovanec običajno prebivališče.

Obveznosti, nastale zaradi dejanja nelojalne konkurence in omejevanja konkurence, ureja pravo države, na ozemlju katere so interesi konkurentov v razmerjih med njimi ali skupni interesi potrošnikov neposredno in znatno prizadeti ali bodo verjetno prizadeti.

Obveznosti, nastale zaradi kršitve osebnostnih pravic, za katero so odgovorna sredstva množičnega obveščanja, in kršitve pravic v zvezi z varstvom osebnih podatkov, glede na izbiro oškodovanca ureja pravo države, v kateri ima ta oseba običajno prebivališče, ali pravo države, na ozemlju katere je nastala škoda, ali pravo države, v kateri ima toženec kraj poslovanja.

Obveznosti, ki izhajajo iz okoljske škode, ureja pravo države, na ozemlju katere je škoda nastala.

Obveznosti, nastale zaradi kršitve avtorske pravice in sorodnih pravic ter pravic industrijske lastnine, ureja pravo države, v kateri se zahteva varstvo pravice (*lex loci protectionis*).

Obveznosti, ki izhajajo iz nepravičene obogatitve, ureja pravo države, v kateri je nepravičena obogatitev nastala, razen če je nepravičena obogatitev nastala v povezavi z drugim razmerjem med strankama (npr. pogodba, ki je tesno povezana z nepravičeno obogatitvijo).

Obveznosti, nastale zaradi poslovodstva brez naročila, ureja pravo države, v kateri je imela zadevna stranka ob prevzemu poslovodstva običajno prebivališče ali kraj poslovanja. Kadar je obveznost, nastala zaradi poslovodstva brez naročila, povezana z varstvom fizične osebe ali določenega premoženja, se uporablja pravo države, v kateri sta bila oseba ali premoženje prisotna ob prevzemu poslovodstva brez naročila. Če je iz vseh okoliščin razvidno, da je poslovodstvo brez naročila očitno tesneje povezano z drugo državo, se uporablja pravo te druge države.

Po nastanku obveznosti, ki izhaja iz nepogodbenega razmerja, se lahko stranke dogovorijo o pravu, ki se uporablja zanjo.

Pravo, ki se uporablja za obveznosti, ki izhajajo iz nepogodbenega razmerja, ureja pogoje in obseg odgovornosti ter odgovorne osebe, razloge za izključitev odgovornosti ter morebitno omejitev in razdelitev odgovornosti, ukrepe za zagotovitev izvršitve, vrste poškodb ali škode, osebe, upravičene do odškodnine za poškodbe ali škodo, ki so jo utrpele osebno, odgovornost za poškodbo, ki jo je povzročila druga oseba, načine prenehanja obveznosti in dokazovanje obveznosti.

Pravo, ki se uporablja, ne ureja odgovornosti države in organov javnega prava, vključno z njihovimi organi in predstavniki, za dejanja, ki jih opravijo v okviru izvajanja svojih pooblastil.

Ne glede na pravo, ki se uporablja, je treba pri določitvi odgovornosti upoštevati pravila o varnosti in ravnanju, ki so veljala na kraju in v času storitve škodljivega dejanja.

Pravico oseb, ki so utrpele poškodbo ali škodo, da neposredno ukrepajo zoper zavarovatelja osebe, katere odgovornost se uveljavlja, ureja pravo, ki se uporablja za obveznost, ki izhaja iz zadevnega nepogodbenega razmerja.

3.3 Osebni status, vidiki v zvezi s civilnim statusom (ime, sedež ali stalno prebivališče, sposobnost)

Pravno in poslovno sposobnost osebe ureja njeno nacionalno pravo (*lex patriae*) (pravo države, katere državljanstvo ima oseba). Kadar pravo, ki se uporablja za določeno razmerje, določa posebne pogoje v zvezi s poslovno sposobnostjo, se uporablja to pravo. V skladu s členom 50(2) KMCP se, kadar pogodbo skleneta osebi, ki sta prisotni na ozemlju iste države, oseba, ki je poslovno sposobna po pravu te države, ne more sklicevati na svojo nesposobnost po pravu druge države, razen če je druga stranka ob sklenitvi pogodbe vedela za to nesposobnost ali zanjo ni vedela iz malomarnosti. Določba odstavka 2 se ne uporablja za posle v družinskih in dednih razmerjih ali posle v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičnem premoženju, ki se nahaja v državi, ki ni država kraja sklenitve posla.

Sposobnost osebe, da opravlja dejavnosti komercialne narave brez ustanovitve pravne osebe, je določena s pravom države, v kateri je oseba registrirana kot trgovec. Kadar registracija ni potrebna, se uporablja pravo države, v kateri ima oseba glavni kraj poslovanja.

V skladu s členom 53 KMCP ime osebe in spremembo tega imena ureja nacionalno pravo osebe. Učinek spremembe državljanstva na ime je določen s pravom države, katere državljanstvo je oseba pridobila. Kadar je taka oseba brez državljanstva, je učinek spremembe njenega običajnega prebivališča na ime določen s pravom države, v kateri oseba uredi svoje novo običajno prebivališče.
Za ime in njegovo spremembo se lahko uporablja bolgarsko pravo, če to zahteva oseba, ki ima običajno prebivališče v Bolgariji.
Bolgarska sodišča so poleg tega pristojna tudi za zadeve v zvezi s spremembo ali zaščito imena, kadar je oseba bolgarski državljan ali ima običajno prebivališče v Bolgariji, za zadeve v zvezi z omejitvijo ali odvzemom poslovne sposobnosti bolgarskih državljanov ter za zadeve v zvezi s preklicem omejitve ali odvzema poslovne sposobnosti bolgarskih državljanov, vzpostavitvijo in prenehanjem skrbništva ali varuštva ter razglasitvijo osebe za pogrešano ali mrtvo, kadar je oseba, ki je pod skrbništvom ali varuštvom, bolgarski državljan ali ima običajno prebivališče v Bolgariji.

3.4 Določitev razmerij med starši in otroki, vključno s posvojitvijo

3.4.1 Določitev razmerij med starši in otroki

Bolgarska sodišča in drugi organi so pristojni za postopek za ugotovitev in izpodbijanje razmerja med starši in otroki, kadar ima toženec običajno prebivališče v Bolgariji, kadar je tožnik ali vložnik bolgarski državljan in kadar je otrok ali starš, ki je stranka, bolgarski državljan ali ima običajno prebivališče v Bolgariji. Ta pristojnost velja tudi v zadevah v zvezi z osebnimi in premoženjskimi razmerji med starši in otroki ter v zvezi s posvojitvijo, razveljavitvijo ali preklicem posvojitve, kadar je posvojitelj, posvojenec ali eden od staršev posvojenca bolgarski državljan ali ima običajno prebivališče v Bolgariji.
Za določitev razmerja med starši in otroki se uporablja pravo države, katere državljanstvo je otrok pridobil ob rojstvu. Isto pravo se uporablja za osebna razmerja med starši ob rojstvu. Napotitev na pravo tretje države je dopustna, kadar navedeno pravo omogoča določitev razmerja med starši in otroki.

3.4.2 Posvojitev

Pogoje za posvojitev ureja pravo države, katere državljana sta posvojitelj (ali posvojitelja) in posvojenec ob vložitvi prošnje za posvojitev. Če imata različno državljanstvo, se uporablja nacionalno pravo vsakega od njiju. Če je posvojenec bolgarski državljan, je potrebna privolitev ministra za pravosodje. Pogoji in postopek za pridobitev privolitve, da tuji državljan posvoji osebo, ki je bolgarski državljan, so določeni z uredbo ministra za pravosodje. Kadar je posvojenec bolgarski državljan, mora posvojitelj (bolgarski ali tuji državljan), ki ima običajno prebivališče v drugi državi, izpolnjevati tudi pogoje za posvojitev po pravu navedene države. Učinek posvojitve ureja skupno nacionalno pravo posvojitelja in posvojenca. Če imata posvojitelj in posvojenec različno državljanstvo, se uporablja pravo države, v kateri imata skupno običajno prebivališče.
Bolgarska sodišča so pristojna za tožbe za preživnino, kadar ima toženec običajno prebivališče v Bolgariji, kadar je tožnik ali vložnik bolgarski državljan in kadar ima preživninski upravičenec običajno prebivališče v Bolgariji.
Preživninske obveznosti ureja pravo države, v kateri ima preživninski upravičenec običajno prebivališče, razen če je zanj ugodnejše njegovo nacionalno pravo. V takih primerih se uporablja nacionalno pravo preživninskega upravičenca. Kadar pravo, ki se uporablja, ne omogoča dodelitve preživnine, se uporablja bolgarsko pravo.

3.5 Zakonska zveza, zunajzakonska skupnost, partnerstvo, razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, preživninske obveznosti

3.5.1 Zakonska zveza

V Bolgariji se zakonska zveza sklene pred matičarjem, če je eden od bodočih zakoncev bolgarski državljan ali ima običajno prebivališče v Bolgariji. Tuji državljani lahko zakonsko zvezo v Bolgariji sklenejo pred konzularnim ali diplomatskim predstavnikom matične države zadevnih tujih državljanov, če je to dopustno po pravu te države. Bolgarski državljani v tujini lahko zakonsko zvezo sklenejo pred pristojnim organom tuje države, če je to dopustno po pravu te države. Zakonska zveza med bolgarskimi državljani v tujini se lahko sklene pred bolgarskim konzularnim ali diplomatskim predstavnikom, če je to dopustno po pravu države sprejema. Zakonska zveza med bolgarskim državljanom in tujim državljanom se lahko v tujini sklene pred bolgarskim konzularnim ali diplomatskim predstavnikom, če je to dopustno po pravu države sprejema in nacionalnem pravu tujega državljana. Za zakonske zadeve so pristojna bolgarska sodišča, če je eden od zakoncev bolgarski državljan ali ima običajno prebivališče v Bolgariji. Formalne zahteve za sklenitev zakonske zveze so urejene s pravom države, v kateri se zakonska zveza sklene.
Pogoje za sklenitev zakonske zveze za vsakega od bodočih zakoncev ureja pravo države, katere državljan je bila oseba ob sklenitvi zakonske zveze.
Za bolgarskega državljana, ki zakonsko zvezo sklene v tujini, lahko dovoljenje iz člena 6(2) družinskega zakonika (*Semeen kodeks*) izda bolgarski diplomatski ali konzularni predstavnik.
Kadar je eden od bodočih zakoncev bolgarski državljan ali ima običajno prebivališče v Bolgariji, se zakonska zveza sklene pred bolgarskim matičarjem, in če veljavno tuje notranje pravo določa kakršno koli oviro za sklenitev zakonske zveze, ki po bolgarskem pravu ni združljiva s svobodo sklenitve zakonske zveze, se ta ovira ne upošteva.
Tuji državljan ali oseba brez državljanstva mora pri bolgarskem matičarju potrditi, da njegovo nacionalno pravo priznava veljavnost zakonske zveze, sklenjene pred tujim pristojnim organom, in da po njegovem nacionalnem pravu ni ovire za sklenitev navedene zakonske zveze.

3.5.2 Zunajzakonska skupnost in partnerstvo

Posebnih kolizijskih pravil ni.

3.5.3 Razveza zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti

To področje ureja Uredba Sveta (EU) št. 1259/2010 z dne 20. decembra 2010 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju prava, ki se uporablja za razvezo zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti.
Če se zgoraj navedena uredba ne uporablja, se uporabljajo določbe zakonika o mednarodnem zasebnem pravu.
Razvezo zakoncev, ki imata isto tuje državljanstvo, ureja pravo države, katere državljanstvo imata ob vložitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze.
Razvezo zakoncev, ki imata različno državljanstvo, ureja pravo države, v kateri imata ob vložitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze skupno običajno prebivališče. Če zakonca nimata skupnega običajnega prebivališča, se uporablja bolgarsko pravo.
Če tuje pravo, ki se uporablja, ne dopušča razveze zakonske zveze in je eden od zakoncev ob vložitvi zahtevka za razvezo zakonske zveze bolgarski državljan ali ima običajno prebivališče v Bolgariji, se uporablja bolgarsko pravo.

3.5.4 Preživninske obveznosti

To področje ureja Uredba Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah.
Če se zgoraj navedena uredba ne uporablja, se uporabljajo določbe zakonika o mednarodnem zasebnem pravu.
Preživninske obveznosti ureja pravo države, v kateri ima preživninski upravičenec običajno prebivališče, razen če je zanj ugodnejše njegovo nacionalno pravo. V takih primerih se uporablja nacionalno pravo preživninskega upravičenca. Kadar sta preživninski upravičenec in preživninski zavezanec državljana iste države in ima preživninski zavezanec običajno prebivališče v navedeni državi, se uporablja njuno skupno nacionalno pravo. Kadar pravo, ki se uporablja, v zgoraj navedenih primerih ne omogoča dodelitve preživnine, se uporablja bolgarsko pravo.
Kadar preživninske obveznosti med nekdanjima zakoncema nastanejo zaradi razveljavitve zakonske zveze ali razveze zakonske zveze, se uporablja pravo, ki se je uporabljalo ob razvezi zakonske zveze ali razveljavitvi zakonske zveze.
Pravo, ki se uporablja za preživnino, določa:

1. ali se lahko zahteva preživnina, v kakšnem znesku in od koga se lahko zahteva;
2. kdo lahko zahteva preživnino in v kakšnem roku;
3. ali in pod kakšnimi pogoji se lahko preživnina spremeni;
4. razloge za prenehanje pravice do preživnine;
5. obveznost preživninskega zavezanca, da organu, ki je namesto njega plačal preživnino, povrne znesek.

Pri določitvi višine preživnine je treba upoštevati finančne zmožnosti preživninskega zavezanca in dejanske potrebe preživninskega upravičenca, tudi če tuje pravo, ki se uporablja, določa drugače.

Razveljavitev zakonske zveze ureja pravo, ki se je uporabljalo za pogoje za sklenitev zakonske zveze.

Glede razveljavitve zakonske zveze in razveze zakonske zveze glej ustrezno temo.

3.6 Premoženjska razmerja med zakoncema

Za zadeve v zvezi z osebnimi in premoženjskimi razmerji med zakoncema je pristojno sodišče, ki je pristojno za zadeve v zvezi z razveljavitvijo in razvezo zakonske zveze.

Osebna razmerja med zakoncema ureja njuno skupno nacionalno pravo. Osebna razmerja med zakoncema, ki imata različno državljanstvo, ureja pravo države, v kateri imata skupno običajno prebivališče, ali, če nimata skupnega običajnega prebivališča, pravo države, s katero sta najtesneje povezana.

Premoženjska razmerja med zakoncema ureja pravo, ki se uporablja za njuna osebna razmerja.

3.7 Oporoke in dedovanje

To področje je urejeno z Uredbo (EU) št. 650/2012 z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju.

Če se zgoraj navedena uredba ne uporablja, se uporabljajo določbe zakonika o mednarodnem zasebnem pravu.

Bolgarska sodišča in drugi organi so pristojni za tožbe v zvezi z dedovanjem, če je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče v Bolgariji ali je bil bolgarski državljan in če je del njegove zapuščine v Bolgariji.

Dedovanje premičnega premoženja ureja pravo države, v kateri je imel zapustnik ob smrti običajno prebivališče. Dedovanje nepremičnega premoženja ureja pravo države, v kateri je premoženje. Zapustnik se lahko odloči, da se bo za dedovanje njegove celotne zapuščine uporabljalo pravo države, katere državljan je bil ob sprejetju te odločitve. Izbira prava, ki se uporablja, ne sme vplivati na nujni delež dedičev, določen z zgoraj navedenim pravom, ki se uporablja.

Sposobnost osebe, da razpolaga s svojim premoženjem z oporoko (sestava in preklic oporoke), ureja pravo, ki se uporablja za dedovanje. Oporoka je formalno veljavna, če je v skladu s pravom države, v kateri je bila sestavljena ali katere državljan je bil oporočitelj ob njeni sestavi ali ob smrti, ali v kateri je imel oporočitelj običajno prebivališče, ali v kateri je nepremično premoženje, ki je predmet oporoke.

Pravo, ki se uporablja za dedovanje, ureja čas in kraj uvedbe dedovanja, vrsto in vrstni red dedičev, dedne deleže, dedno sposobnost, prevzem zapustnikovih obveznosti in njihovo razdelitev med dediče, sprejem dediščine in odpoved dediščini, roke za sprejem dediščine, razpoložljivi del zapuščine in pogoje za materialno veljavnost oporoke. Kadar na podlagi prava, ki se uporablja za dedovanje, ni dedičev, zapuščina, ki se nahaja na ozemlju Bolgarije, pripade bolgarski državi ali občini.

3.8 Stvarne pravice

To področje je urejeno z Uredbo (ES) št. 593/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o pravu, ki se uporablja za pogodbena obligacijska razmerja (Rim I).

Če se zgoraj navedena uredba ne uporablja, se uporabljajo določbe zakonika o mednarodnem zasebnem pravu.

Za zadeve v zvezi z nepremičnim premoženjem, ki se nahaja v Bolgariji, zadeve v zvezi z izvršbo ali zavarovanjem na takem premoženju ter zadeve v zvezi s prenosom ali ustanovitvijo stvarnih pravic na takem premoženju so izključno pristojni bolgarska sodišča in drugi organi.

Posest, lastninsko pravico in druge stvarne pravice na premičnem in nepremičnem premoženju ureja pravo države, v kateri je premoženje (*lex loci rei sitae*). O tem, ali je premoženje premično ali nepremično, in vrsti stvarnih pravic se odloči po istem pravu.

Pridobitev in prenehanje stvarnih pravic in posestniških pravic ureja pravo države, v kateri je bilo premoženje, ko je bilo opravljeno dejanje ali ko je nastala okoliščina, ki upravičuje pridobitev ali prenehanje.

Pridobitev, prenos in prenehanje stvarnih pravic na prevoznih sredstvih ureja pravo države, pod zastavo katero pluje plovilo, pravo države, v kateri je zrakoplov registriran, ali pravo države, v kateri ima prevoznik v železniškem prometu in cestnem prometu svoj kraj poslovanja.

3.9 Insolventnost

To področje je urejeno z Uredbo Sveta (ES) št. 1346/2000, od 26. junija 2017 pa z Uredbo (EU) 2015/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o postopkih v primeru insolventnosti.

Glej Plačilna nesposobnost.

Koristna so lahko tudi naslednja spletišča:

https://www.justice.government.bg

http://www.vss.justice.bg

http://www.vks.bg/

http://www.vss.justice.bg/page/view/1397

Zadnja posodobitev: 07/04/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.